אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת עז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט' סיון תרס"ז - יפו
נמען: ר' שמואל טוביה גפן

על תוכנית לימודים למוסד תורני. הרב קוק רוצה להרבות דעת כללית אצל תלמידי חכמים מובהקים, ולהראות איך כל חכמה משמשת להבנת התורה ולהרחבתה. לדבריו "כל החכמות כלולות בתורה", והפרדתן ממנה מסוכנת.

עיקרי הדברים

- השכלה כללית בשירות התורה.
- תוכנית לימודים לתלמידי חכמים.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ט' סיון תרס"ז[4].

(להרש"ט[5] גפן ז"ל[6]).

באה"ר[7] אדר"ש[8] ידי"נ[9] הרה"ח[10] שי'[11].

עיני כת"ר[12] יראו את דברי הבן הנחמד שי', ורב דבריו הנם מכוונים למחשבתי.

אמנם בדבר הפרוגרמה, ודאי חפצי גדול להרבות אור הדעת הכללי בין יחידי סגולה, המצוינים בתורה ויראת שמים של אמת, ועל אדמת הקדש ביחוד. ועיקר המטרה צריכה להיות, שיהיו לנו ת"ח[13] מובהקים באמת כשנים קדמוניות, וכאשר באמת במובן הרחב של דעת התורה נדרשת לה כל חכמה חשובה, וגם מדומה, ע"כ[14] הננו צריכים להראות דרך לפני תופשי התורה העתידים, איך להשתמש בכל ידיעה לשכלולה של הגדלת התורה. למטרה זו ראוי שנסדר הפרוגרמה של הלמודים בקצת ביאור בתוכן של כל לימוד (מהלימודים שאינם מפורסמים אצל ההמון), ולהראות על איזה מקצע שבתורה הנם משמשים להרחיבו ולבררו.

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
5 להרש"ט - להרב רבי שמות שמתחילים באותיות ש, ט (למשל: שמואל + טוביה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
6 ז"ל - זכרונו לברכה
7 באה"ר - באהבה רבה
8 אדר"ש - אחר דרישת שלום
9 ידי"נ - ידיד נפשי
10 הרה"ח - הרב החסיד
11 שי' - שיחיה
12 כת"ר - כבוד תורתו
13 ת"ח - תלמידי חכמים
14 ע"כ - על כן

ואע"פ[15] ששלמות האנושי מצד עצמו הוא ג"כ[16] דבר טוב ורצוי, מ"מ[17] אין לנו להתבושש בהסכמת גדולינו מעולם, שהיו להם כל החכמות לרקחות ולטבחות לתורה. כי רק בזה נוכל להעמיד חכמים שיקראו חכמי ישראל באמת, אבל כיון דנחת לפירודא אז הדברים לוקחים להם צורה זרה, וכשמתערבים בזה עוד יסודות מוסריים בלתי-טהורים, אז אין שיעור לעוצם הסכנה. ע"כ הננו צריכים מאד להחזיק בכלל זה העתיק, שכל החכמות כלולות בתורה, במובנה האמיתי והרחב, וממילא הן כולן צריכות להבנתה והרחבתה. ולשם תכלית זה הנני מתכון ביריית אבן הפנה לאוצר חיים לעם ד' על נחלתו. ואם רוח כת"ר נדבה להיות בא לעזרת ד' בגבורים, כיד חכמתו הרחבה הטובה עליו ב"ה, יהיו נא דברי הללו לו לקו. ואם יואל למלא את הפרוגרמא אשר שלח, או לשכלל אחרת, ע"פ[18] תכונה זאת, יהיו דבריו לתועלת גדולה למעשינו בע"ה[19].

אחתום בברכה ואה"ר[20], כנה"י[21] ונפש ידי"ע[22] דוש"ת[23].

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

15 ואע"פ - ואף על פי
16 ג"כ - גם כן
17 מ"מ - מכל מקום
18 ע"פ - על פי
19 בע"ה - בעזרת השם
20 ואה"ר - ואהבה רבה
21 כנה"י - כנפשו היקרה
22 ידי"ע - ידידו עוז
23 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו